

Oponentský posudek na rigorózní práci Mgr. Jana Votočky
na téma
„Aktuální otázky nutné obrany“

Nutná obrana je tradičním institutem trestního práva, kterému je pro jeho nepopiratelný význam věnována v odborné literatuře velká pozornost. Přesto v této oblasti přetrvávají některé nedostatečně objasněné otázky, které zasluhují další zkoumání. Mnohé z nich nemají pouze teoretický význam, ale způsob jejich řešení se promítá i do aplikační praxe. Je proto záslužné, že právě tyto otázky jsou předmětem předložené práce.

Zpracování tématu předpokládá důkladnou znalost teoretických otázek a zároveň vyžaduje náležitou orientaci v rozhodovací praxi soudů. Vzhledem k tomu, že řešení některých otázek přesahuje do jiných právních oborů, zejména práva občanského, je potřebné nepřehlížet ani tyto širší souvislosti zkoumané problematiky. Autorem zvolené pojetí práce klade nároky i na znalost historického vývoje zkoumaného institutu a jeho zahraničních právních úprav.

Práce čítá 140 stran (včetně seznamu použité literatury), výklad je rozvržen do tří částí, doplněných úvodem a závěrem. Jednotlivé části jsou vnitřně podrobně členěny, což zvyšuje přehlednost textu a usnadňuje orientaci v práci.

Cílem práce je na podkladě provedené analýzy vybraných otázek nutné obrany zhodnotit platnou právní úpravu tohoto institutu a formulovat návrhy, které by mohly přispět ke zdokonalení jeho budoucí úpravy (srov. str. 8 práce).

V systematické celé práce se odráží tento autorem sledovaný cíl. V první části se autor zabývá problematikou vztahu nutné obrany k dalším okolnostem vylučujícím protiprávnost, přičemž největší pozornost v ní věnuje dosud nejednotně řešenému problému konkurence nutné obrany a oprávněného použití zbraně. Druhá část práce obsahuje rozbor otázek souvisejících s využitím automatických obranných systémů. Autor v ní vedle základního vymezení těchto zařízení rozebírá problém legálnosti jejich instalace a užívání, problém aplikace konkrétních trestněprávních předpisů na tyto případy a možnosti řešení situací, v nichž dojde při použití těchto zařízení k překročení mezí nutné obrany. V rámci této části autor zvláště zkoumá použití zvířat jako automatických obranných systémů, což je

odůvodněno jejich specifiky i jejich významným preventivním účinkem. V třetí části autor hledá inspiraci pro řešení sporných otázek nutné obrany v historickém vývoji její právní úpravy a v současných zahraničních právních úpravách (německé, francouzské, ruské, bulharské a rumunské). Výklad je vyvážený s akcentem na teoreticky významné a dosud sporné otázky. Ocenit je třeba i to, že autor každou část práce uzavřel shrnutím myšlenek, k nimž ve svém rozboru dospěl, a nástinem návrhů de lege ferenda.

Po metodologické stránce práce vychází ze studia širokého okruhu odborné literatury (tuzemských i zahraničních učebnic, monografií, komentářů, časopiseckých článků a statí) a soudní judikatury. Práce s použitými prameny je důsledná a odpovídá stanovené normě.

Po obsahové stránce je práce velmi kvalitní. Autor se v ní věnuje otázkám teoreticky náročným. Jeho výklad je zasvěcený a svědčí o zvládnutí celé problematiky. Autor při něm postupoval samostatně, jeho závěry jsou náležitě odůvodněné a vesměs je možno s nimi souhlasit. V práci lze nalézt jen zcela ojedinělé drobné nepřesnosti (viz např. str. 26, kde autor odkazuje na již zrušený zákon o rodině).

Práce je psána vyzrálým odborným stylem a má velmi dobrou úroveň i po stránce formální.

Hodnocení uzavírám konstatováním, že práce jednoznačně splňuje požadavky kladené na práce rigorózní. Doporučuji ji proto k obhajobě.

Při obhajobě by autor mohl blíže rozvést své návrhy de lege ferenda uvedené na str. 34 práce (zejména návrh na právní úpravu výkonu dovolené činnosti, na vymezení hranice mezi nutnou obranou a oprávněným použitím zbraně a na vymezení hmotně právních podmínek zadržení osoby podezřelé).

JUDr. Marie Vanduchová, CSc.

V Praze dne 7. 11. 2014